

Operațiunile de leasing în comerțul internațional

Noluță Barna

TIPO MOLDOVA

Noluța Barna

Operațiunile de leasing
în comerțul internațional

Coperta: *Cristian Almășanu*

Referenți științifici:

● Prof. univ. dr. **Ioan Macovei**,

Facultatea de Drept din cadrul Univ. „Al. I. Cuza” Iași

● Prof. univ. dr. **Augustin Fuerea**,

Facultatea de Drept din cadrul Univ. București

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

ISBN 978-973-168-288-4

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Iași, 2010

Tipo Moldova,

E-mail: office@tipomoldova.ro

Noluță Barna

Operațiunile de leasing în comerțul internațional

TIPO MOLDOVA

CUPRINS

Acronime & Abrevieri	13
Introducere.....	17
Capitolul I. Operațiunile de leasing internațional în teoria juridică și implicațiile adoptării Convenției de la Ottawa asupra leasingului mobilier internațional.....	23
Secțiunea 1. Apariția și evoluția operațiunilor de leasing	25
1. Primele forme ale leasingului	25
2. Leasingul în epoca modernă	27
Secțiunea a 2 - a. Definiția noțiunii de leasing.....	35
1. Terminologie și etimologie	35
2. Definiția leasingului	36
Secțiunea a 3 - a. Avantajele și riscurile conferite de operațiunea de leasing	42
1. Rolul leasingului	42
2. Natura juridică a contractului de leasing.....	47
3. Avantajele operațiunii de leasing pentru locator (utilizator, beneficiar)	49
4. Avantajele operațiunii de leasing pentru furnizor.....	52
5. Avantajele operațiunii de leasing pentru finanțator	53
6. Dezavantajele și riscurile operațiunii de leasing.....	54
Secțiunea a 4 - a. Cadrul juridic aplicabil operațiunii de leasing.....	58

1. Reglementarea pe plan intern a contractului internațional de leasing	58
2. Reglementarea pe plan extern a contractului internațional de leasing	61
3. Sfera de aplicare a Convenției de la Ottawa	63
3.1. Domeniul de aplicare material al Convenției de la Ottawa	67
3.2. Domeniul de aplicare teritorial al Convenției de la Ottawa.....	81
<i>C. Rolul voinței părților</i>	93
3.3. Aplicarea în timp a Convenției de la Ottawa	95

Capitolul II. Încheierea contractului internațional de leasing105

Secțiunea 1. Aspecte generale 107

1. Noțiune și definiție.....	107
2. Părțile contractante.....	108
2.1 Utilizatorul sau locatarul („lessee”, „crédit-preneur”)	109
2.2 Furnizorul, vânzătorul, fabricantul sau producătorul („supplier”, „furniseur”) bunului	110
2.3 Creditorul, finanțatorul, locatorul („lessor”, „crédit-bailler”) .	110
3. Caractere juridice	112
4. Încheierea contractului internațional de leasing.....	116
4.1 Oferta și acceptarea.....	117
4.1.1 <i>Oferta de a contracta</i>	117
4.1.2 <i>Acceptarea ofertei</i>	120
4.2 Momentul și locul încheierii	122
5. Delimitarea contractului internațional de leasing de contractele care prezintă caracteristici asemănătoare.....	126
5.1 Leasingul și închirierea	126
5.2 Leasingul și împrumutul de bani garantat printr-o asigurare...	127
5.3 Leasingul și închirierea cu promisiune unilaterală de vânzare	128

Secțiunea a 2 - a. Formele contractului internațional de leasing.... 129

1. Clasificarea după natura obiectului tranzacției	129
1.1 Leasingul imobiliar	129
1.2 Leasingul mobilier	130
1.3 Forme speciale: leasingul ce are ca obiect dreptul de utilizare a programelor pentru calculator	131

2. Clasificarea în raport de implicarea părților: leasingul direct și leasingul indirect.....	133
2.1 Leasingul direct.....	133
3. Clasificarea după conținutul ratelor de leasing.....	134
3.1 Leasingul financiar (de capital).....	134
3.2 Leasingul operațional (de mentenanță, tehnic).....	136
4. Clasificare după durata încheierii: pe termen scurt, mediu și lung.....	140
4.1 Leasingul pe termen scurt.....	140
4.2 Leasingul pe termen mediu (echipament leasing).....	141
4.3 Leasingul pe termen lung (plant leasing).....	141
5. În funcție de aspectul costurilor ratelor de leasing: leasing brut și leasing net.....	142
5.1 Contractul de leasing brut (full-service leasing),.....	143
5.2 Contractul de leasing net.....	143
6. Leasingul cu amortizare integrală și parțială.....	144
6.1 Leasingul cu amortizare integral (full pay-aut leasing).....	144
6.2 Leasing cu amortizare parțială.....	144
7. Contractul de leasing extern (cross-border leasing).....	145
8. Lease-back.....	146
9. Leasingul experimental.....	150
10. Time-sharing.....	150
11. Contractul de leasing acționar (credit - bail d`actions).....	152
12. Master leasing (leasingul de containere).....	153
13. Leasing creativ.....	153
14. Leasingul cu capital de risc (venture leasing).....	154
15. Leasingul and buy-back (cumpără înapoi).....	155
16. Clasificarea în funcție de sursa de finanțare:.....	157
16.1 Leveraged lease (leasingul cu levier),.....	157
16.2 Leasing la producător.....	157

Capitolul III. Analiza contractului internațional de leasing prin prisma efectelor159

Secțiunea 1. Noțiuni generale..... 161

1. Conținutul contractului de leasing.....	161
2. Capacitatea părților contractante.....	162
2.1. Capacitatea finanțatorului.....	163

2.2 Capacitatea utilizatorului	170
3. Consimțământul	173
3.1 Viciile consimțământului în contractul internațional de leasing	174
4. Obiectul contractului internațional de leasing	176
4.1 Prețul contractului de leasing	180
4.2 Valoarea totală	180
4.3 Valoarea reziduală.....	180
5. Rata de leasing	181
Secțiunea a 2 - a. Drepturile și obligațiile finanțatorului	185
1. Obligația precontractuală de informare.....	185
1.1 Caracteristicile obligației precontractuale de informare	185
2. Obligația finanțatorului față de utilizator	188
2.1 Obligația de livrare a materialului dobândit	189
2.2 Obligația de a asigura o folosire liniștită	192
3. Cesiunea drepturilor finanțatorului	193
3.1. Disponibilitatea drepturilor proprietarului	194
3.2 Exercițările caracterului disponibilității dreptului de proprietate a locatorului	196
3.3 Cesibilitatea drepturilor locatorului	196
3.3.1 Disponibilitatea dreptului locatorului - proprietar	197
3.3.2 Disponibilitatea drepturilor bancherului în calitate de locator	198
4. Dreptul de a acorda garanții mobiliare.....	200
5. Drepturile și obligațiile locatorului față de terți.....	201
5.1 Disponibilitatea drepturilor proprietarului	204
6. Opozabilitatea dreptului de proprietate al finanțatorului	206
6.1 Opozabilitate al dreptului de proprietate fără publicitate.....	209
7. Condițiile de opozabilitate ale drepturilor reale ale finanțatorului ..	212
7.1 Legi aplicabile publicității	215
7.1.1 Reguli de conflict special care se aplică în publicitate.....	216
7.1.2 Legea sediului locatorului în caz de conflict mobil.....	216
7.1.3. Legea înmatriculării bunului privind navele și aeronavele.....	218
7.1.4 Aplicarea <i>lex rei sitae</i>	222
8. Opozabilitatea în caz de faliment al utilizatorului	223

8.1 Dreptul de proprietate a locatorului înaintea intrării în vigoare a Convenției de la Ottawa.....	223
8.2 Aportul Convenției de la Ottawa	225
8.3 Limitele Convenției de la Ottawa în caz de faliment.....	225
9. Caracterul necondiționat al cesiunii.....	226
10. Condițiile de exercitare a dreptului de cesiune	228
10.1 Indiferența cesiunii din perspectiva drepturilor locatarului ..	228
10.2 Cesiunea nu degreveză proprietarul de angajamentele sale față de locatar	229
10.3 Menținerea Convenției de la Ottawa în caz de cesiune	230
11. Aplicabilitatea Convenției de la Ottawa în caz de conflict între drepturile finanțatorului și drepturile creditorului privilegiat.....	230
11.1 Conflict de rang între locator/ finanțator și un creanțier titular al unei ipotece aeriene sau a unui privilegiu asupra unei aeronave....	231
11.2 Concurs de rang între locator și un creanțier titular al unei ipotece, al unui privilegiu maritim sau fluvial.....	233
Secțiunea a 3 - a. Drepturile și obligațiile locatarului.....	237
1. Obligația de plată a chiriei	239
2. Obligația locatarului în legătură materialul închiriat	240
2.1 Extinderea dreptului de uzufruct al locatarului.....	241
2.2 Disponibilitatea dreptului de uzufruct.....	242
3. Obligația de întreținere a bunului închiriat	244
3.1 Utilizarea în condiții rezonabile.....	244
3.2 Întreținerea materialului închiriat.....	246
3.3 Probleme nerezolvate de Convenția de la Ottawa	247
4. Dreptul locatarului de folosință netulburată.....	248
Secțiunea a 4 - a. Drepturile și obligațiile utilizatorului.....	250
1. Alegerea materialului și furnizorului în locul cumpărătorului finanțator	250
2. Participarea locatarului la încheierea contractului de furnizare.....	251
2.1 Extinderea intervenției locatarului	253
3. Consecințele intervenției locatarului în contractul de furnizare	254
3.1 Consecința intervenției locatarului asupra unei eventuale modificări a contractului de furnizare	254
3.2 Calificarea intervenției locatarului în încheierea contractului de furnizare	255

3.2.1. <i>Locatarul, terț în contractul de furnizare sau cumpărător</i>	256
3.2.2. <i>Calitatea locatarului în încheierea contractului de furnizare vizat de Convenția de la Ottawa</i>	256
3.2.3. <i>Consecințele calificării reținute</i>	257
3.2.4. <i>Consecința juridică a „segmentării” convenționale a rolurilor</i>	258

Capitolul IV. Responsabilități privind părțile implicate în derularea tranzacțiilor de leasing internațional; cazurile încetării contractului internațional de leasing261

Secțiunea 1. Responsabilitatea finanțatorului față de utilizator..... 263

1. Responsabilitatea finanțatorului în calitate de proprietar 263
2. Responsabilitatea finanțatorului în calitate de furnizor 266

Secțiunea a 2-a. Posibilități de acțiune ale finanțatorului în caz de nerespectare a drepturilor sale 268

1. Răspunderea utilizatorului în cazul neexecutării la termen a obligației de plată 270
2. Sancționarea neîndeplinirii substanțiale a obligațiilor locatarului. 274
 - 2.1 Recuperarea anticipată a chiriilor neplătite..... 277

Secțiunea a 3-a. Acțiuni ale utilizatorului împotriva furnizorului..... 278

1. Acțiunea locatarului față de furnizor 280
2. Acțiunea în garanție a locatarului față de furnizor..... 281

Secțiunea a 4-a. Posibilități de acțiune ale locatarului împotriva locatarului 286

1. Refuzul materialului livrat 289
2. Retenția chiriilor 290
 - 2.1 Retenția asupra chiriilor, mijloc de presiune 290
 - 2.2 Dreptul de retenție a chiriei - o măsură de substituție..... 293

Secțiunea a 5 - a. Exonerarea de răspundere 294

1. Exonerarea de responsabilitate contractuală 294
2. Întinderea principiului de exonerare 295

3. Exonerarea de răspundere a locatorului	299
3.1 Condițiile principiului de exonerare de responsabilitate a locatorului	301
3.2 Absența intervenției finanțatorului în sfera tehnică a utilizatorului	302
3.3 Acțiunea directă, ca garanție a utilizatorului bunului împotriva furnizorului.....	303

Secțiunea a 6 - a. Încetarea contractului internațional de leasing... 304

1. Încetarea contractului internațional de leasing la expirarea termenului contractual.....	304
2. Încetarea contractului de leasing înainte de expirarea termenului contractual.....	305
2.1. Încetarea de drept a contractului	305
2.2. Desființarea titlului finanțatorului.....	306
2.3. Rezilierea contractului internațional de leasing	307
2.3.1 Dreptul locatorului de a cere rezilierea contractului de leasing	307
2.3.2 Acțiunea în reziliere a contractului de furnizare	314
2.3.3 Refuzul și rezilierea contractului de leasing.....	315

Capitolul V. Probleme conflictuale privind leasingul mobilier internațional321

Secțiunea 1. Legea aplicabilă contractelor 323

1. Legea aplicabilă contractelor	323
1.1 Caracterul internațional al operațiunii.....	324
1.1.1. Criteriul locului de utilizare a materialului/ bunului închiriat.....	324
1.1.2. Sediul părților	325
1.2 Alegerea legii de către părți	327
1.2.1 Alegerea liberă și alegerea arbitrară.....	328
1.2.2. Alegerea globală.....	329
2. Legea aplicabilă contractului internațional de furnizare.....	335
2.1. Competența Convenției de la Viena din 11 aprilie 1980	335
2.2 Competența Convenției de la Haga din 1955.....	340
3. Legea aplicabilă operațiunii	344

3.1 Forma contractului de vânzare când este reglementat de Convenția de la Viena	344
4. Acțiunea directă a locatarului împotriva furnizorului pentru prejudiciul cauzat produsului	346
4.1 Admisibilitatea acțiunii directe guvernată de Convenția de la Viena	347
4.2 Admisibilitatea acțiunii directe reglementată de Convenția de la Haga 1955	349
Secțiunea a 2 - a. Legea aplicabilă opozabilității dreptului de proprietate al locatarului.....	349
1. Hotărârea Societății DIAC din 8 iulie 1969.....	349
2. Competența legii locului situării bunului finanțat.....	352
Secțiunea a 3 - a. Legea aplicabilă dreptului real al finanțatorului în caz de faliment al utilizatorului	355
1. Dreptul de proprietate al finanțatorului ca urmare a falimentului internațional	355
1.1 Hotărârea Locallease	356
1.2 Hotărârile Societății Heinrich Otto și Societății Comast	357
1.3 Temeiul competenței legii falimentului	359
2. Dreptul de proprietate al finanțatorului ca urmare a falimentului intracomunitar	361
2.1. Atenuarea efectelor lex concursus	362
2.2 Aplicarea unei legi concurente legii falimentului	364
Concluzii.....	371
Bibliografie.....	383